

**Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 – Adran 6
Dyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerth Ecosystemau
Adrodd ar Adran 6 – Cyngorau Tref a Chymuned (Grŵp 1)
Adolygydd: 27 Ebrill 2026
Dyddiad yr Adolygiad Nesaf: Ebrill 2027**

**Amgylchedd (Cymru) Deddf 2016 Rhan 1- Adran 6
Adroddiad Dyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerth Ecosystemau 2026**

Enw Cyngor Tref neu Gymuned – Cyngor Tref Dinbych/Denbigh Town Council

Cyflwyniad a Chyd-destun

• Rydym yn darparu ystod o wasanaethau i'n cymuned leol sy'n cael effaith ar fioamrywiaeth.

1. Fel Safle Treftadaeth y Byd UNESCO, rydym yn gweithio'n agos gyda CADW a Chyngor Sir Ddinbych i sicrhau bod cadwraeth, datblygiad, rheolaeth, addysg, defnydd a hygyrchedd cyhoeddus yn cael eu cynnal i helpu i ddiogelu'r dref gaerog hanesyddol hon.
2. Rydym yn cydnabod pwysigrwydd cadwraeth bywyd gwyllt sy'n helpu i gynnal cydbwysedd ecolegol a bioamrywiaeth yr amgylchedd. Bob blwyddyn, mae Cyngor y Dref yn cystadlu yng nghystadleuaeth Cymru mewn Blodau, gan ddod â chymunedau lleol at ei gilydd i ystyried yr amgylchedd, treftadaeth y Dref, y dirwedd a'r elfennau garddwriaethol. Trefnir darpariaeth o blanhigfeydd a basgedi crog er budd Wardiau Cyngor y Dref, sy'n gwella harddwch hanesyddol y Dref, gan oleuo ein hamgylchedd lleol er budd pawb – gan gynnwys bywyd gwyllt lleol o fis Mai i fis Hydref.
3. Rydym wedi meithrin cysylltiadau ag 'Incredible Edible', y mae eu gwirfoddolwyr yn cynnal gerddi llysiau a pherlysiâu sy'n cysylltu cymunedau a bywyd gwyllt ac yn cefnogi iechyd meddwl.
4. Rydym wedi ymrwmo i godi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth ac annog gwybodaeth am faterion amgylcheddol a chynaliadwyedd ymhlith plant lleol.
5. Trwy'r Cynllun Cymorth Grantiau Datblygu Cymunedol, byddwn yn darparu cyllid ar gyfer prosiectau amgylcheddol cymunedol cynaliadwy sy'n gwella lles preswylwyr Denbigh a/neu'r amgylchedd yn y ward hwn yn uniongyrchol.

- Rydym yn hyrwyddo cynaliadwyedd a bioamrywiaeth drwy ddilyn nodau a gweithdrefnau cynaliadwyedd lle bynnag y bo modd.
- Rydym yn gwasanaethu tua 9000 o drigolion.
- Y rhagdybiaeth ar gyfer 2026/2027 yw £259,770.00

--

Adroddiad Gweithredu

Gweithred a gyflawnwyd i:		Dan oruchwyliaeth:
-Ymgorffori bioamrywiaeth mewn gwneud penderfyniadau a chaffael	Ystyried bioamrywiaeth wrth ystyried ceisiadau cynllunio a materion cysylltiedig eraill mewn perthynas â newid hinsawdd a sut mae'r rhain yn effeithio ar breswylwyr, ymwelwyr, y wardiau a'r amgylchedd.	Maer, Cynghorwyr y Dref
-codi ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a'i phwysigrwydd	Cyfeiriad at ddeddfwriaeth berthnasol: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Cyfeiriad at Bolisiau'r Cyngor: Polisi Amgylcheddol a Chynaliadwyedd	Maer, Cynghorwyr y Dref a Staff
- mynd i'r afael â ffactorau negyddol: e.e. lleihau llygredd, defnyddio atebion seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau ymledol	<ul style="list-style-type: none"> - Gofynnir i ymgeiswyr am gymorth grant nodi sut y maent yn bwriadu lleihau eu defnydd o blastig untro - Mae'r cyngor wedi uwchraddio i fancio electronig a datganiadau di-bapur er mwyn lleihau'r defnydd o bapur oherwydd ei natur ddwys o ran adnoddau a'i aneffeithlonrwydd o'i gymharu â dewisiadau digidol eraill. - Mae'r Cyngor Tref yn cefnogi ac yn cymryd rhan yng Nglanhau'r Gwanwyn Cymru mewn partneriaeth â "Cadwch Gymru'n Daclus" drwy gasglu sbwriel bob blwyddyn. - Lle mae'r Cyngor yn gyfrifol am dorri'r glaswellt, bydd y posibilrwydd o gael ymylon ffordd â blodau gwyllt yn cael ei ystyried er mwyn annog peillwyr. - Mewn digwyddiadau a drefnir gan y Cyngor – defnyddir platiau a chwpanau y gellir eu haildefnyddio neu bapur. - Caiff sefydliadau partner megis Cymru mewn Blodau a "Bodfari Environmental" eu hysbysu bod y cyngor yn disgwyl na fydd unrhyw chwynladdwyr na phryfleiddwyr diangen yn cael eu 	Maer, Cynghorwyr y Dref a Staff

I'w adolygu'n flynyddol (Yn ddelfrydol yn y CB)

	<p>defnyddio ar dir sy'n eiddo i'r cyngor neu sy'n cael ei reoli ganddo, nac ar brosiectau a ariennir gan y cyngor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bydd y Cyngor yn barth di-blastig - Ni ddefnyddir papur lapio nad oes modd ei ailgylchu. Bydd digwyddiadau a ariennir gan y Cyngor yn ymdrechu i ddefnyddio cyn lleied o wastraff nad oes modd ei ailgylchu â phosibl a bydd cyfleusterau ailgylchu yn cael eu darparu i'r cyhoedd/arddangoswyr a deiliaid stondinau. 	
Defnyddio, gwella a rhannu tystiolaeth.	<p>Mae Hwb Dinbych yn Ganolfan Casglu Gofrestredig gyda Cadwch Gymru'n Daclus, sy'n caniatáu i unigolion, teuluoedd, grwpiau cymunedol, ysgolion a busnesau fenthyg pecyn am ddim i helpu i ofalu am yr ardaloedd. Caiff digwyddiadau eu trefnu'n aml drwy gydol y flwyddyn i wirfoddolwyr gasglu sbwriel.</p>	Maer, Cyngorwyr y Dref a Staff
-gallu cefnogi a/neu sefydliadau eraill	<ul style="list-style-type: none"> - Gall unigolion/sefydliadau dielw wneud cais am grantiau sy'n dangos sut y bydd hyn yn cyfrannu at gefnogi bioamrywiaeth fel rhan o'u prosiect. - Bydd y Cyngor yn parhau i weithio gyda ysgolion i'w hysbysu am fentrau amgylcheddol. Bydd Cyngorwyr y Tref sydd hefyd yn llywodraethwyr Ysgol yn chwarae rhan bwysig wrth gyfathrebu rhwng Cyngor y Tref a Chynghorau'r Ysgolion. - Bydd y Cyngor yn annog busnesau lleol i ymwybodol o'r angen i fabwysiadu dulliau ac arferion sy'n gyfeillgar i'r amgylchedd. - Mae'r Cyngor Tref wedi cynhyrchu sticeri i fusnesau eu defnyddio i hysbysebu lle y gellir ail-lenwi poteli dŵr yn rhad ac am ddim. 	Maer, Cyngorwyr y Dref

Adolygiad o Ddyletswydd s6 ar gyfer 2025-2026

- Beth sydd wedi gweithio'n dda?

- Mae cydweithio â grwpiau lleol fel 'Incredible Edible' a Dinbych mewn Blodau wedi gwella bioamrywiaeth drwy gynlluniau plannu a mentrau tyfu bwyd.
- Mae cyllid grant wedi cefnogi prosiectau amgylcheddol bach, gan helpu grwpiau cymunedol i gyfrannu'n uniongyrchol at welliannau mewn bioamrywiaeth.
- Mae'r newid i systemau di-bapur wedi dechrau, a bydd hyn yn lleihau ôl troed amgylcheddol y Cyngor.
- Mae ymgysylltu addysgol â ysgolion wedi helpu i godi ymwybyddiaeth o gynaliadwyedd ymhlith preswylwyr iau.

Beth fu'r rhwystrau?

- Gall cydbwyso gwelliannau bioamrywiaeth gyda gofynion cadwraethol amgylchedd hanesyddol sydd dan amddiffyniad CADW gyfyngu ar ymyriadau penodol (e.e. gwylltio neu newidiadau i'r seilwaith).
- Mae rhai mentrau yn dibynnu'n drwm ar wirfoddolwyr, a all effeithio ar barhad a darpariaeth hirdymor.

Beth fyddwch chi'n ei newid?

- Cynyddu hyrwyddo a chyfathrebu i annog mwy o gyfranogiad gan fusnesau a thrigolion lleol.
- Archwilio partneriaethau ychwanegol gyda sefydliadau amgylcheddol i gryfhau arbenigedd a gallu darparu.
- Cryfhau meini prawf grantiau i flaenoriaethu prosiectau sydd â buddion bioamrywiaeth clir a mesuradwy.

Sut a phryd y caiff Dyletswydd s6 ei monitro a'r Cynllun s6 ei adolygu?

- Bydd cynnydd yn cael ei adolygu'n flynyddol fel rhan o gylch adrodd y Cyngor.
- Bydd gweithredoedd bioamrywiaeth yn cael eu monitro drwy:
 - Gofynion adrodd grantiau
 - Adborth gan grwpiau cymunedol a sefydliadau partner
 - Sylwadau gan Gynghorwyr a staff
- Caiff Cynllun s6 ei adolygu'n ffurfiol bob blwyddyn, neu'n gynt os bydd newidiadau deddfwriaethol neu amgylcheddol sylweddol, gan gynnwys diweddariadau sy'n gysylltiedig â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- Defnyddir y canfyddiadau i ddiweddarau blaenoriaethau, gwella'r ddarpariaeth, a sicrhau cydymffurfiaeth barhaus â dyletswyddau bioamrywiaeth a chynaliadwyedd.